

Pfv.IV.20.066/2013/6.szám

A Kúria a dr. Ruttner György ügyvéd által képviselt I. rendű, II. rendű és III. rendű felpereseknek a dr. Enczi János ügyvéd által képviselt alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Bíróság előtt 19.P.26.677/2010., 19.P.26.678/2010. és 19.P.26.679/2010. számon megindult és az ügyek egyesítése folytán a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.472/2012/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes 14. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből a felperesek személyenként 100.000 (százezer) forintot kötelesek az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet elutasította a személyhez fűződő jog megsértésének

megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt előterjesztett keresetet és rendelkezett az első- és másodfokú perköltség, valamint eljárási illeték viseléséről.

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a .. és a .. (a továbbiakban: Tervtanács) 2010. június 30-án tartott együttes ülésén a Budapest, V. kerület Bécsi utcában készülő nagyszabású ingatlanfejlesztés tervét tárgyalták. A Tervtanács a koncepciótervben körvonalazott beépítést - egyéb javaslatai mellett - elvi engedélyezésre ajánlotta. A felperesek a Tervtanácsban, annak többségével egyező módon támogatták a Tervtanács állásfoglalását. A Bécsi utcai ingatlanfejlesztés koncepciótervének a Tervtanács véleményezését követően Ybl-díjas építésszek egy csoportja nyílt levélben fordult az alpereshez az ingatlanfejlesztés megakadályozása érdekében, azt a városszerkezetet sértőnek, az épített örökséget rombolónak tartva. Ezt követően az alperes elnöksége a 2010. július 30-án meghozott 43/2010. (VII.30.) számú határozatában a Tervtanács javaslatával szemben elfoglalt álláspontjának kifejtése mellett, annak 3. pontjában a felpereseket, mint az alperes elnöke által delegált tagokat a Tervtanácsból visszahívta. A határozat a sajtóban és az építésszek interneten elérhető szakmai fórumán is nyilvánosságra került. A felperesek a határozat velük való közlését követően, a 2010. augusztus 18-ai keltű levelükben kérték az alperestől, hogy a határozat 3. pontjában szereplő, személyüket érintő döntést vonják vissza, tekintettel arra, hogy a határozat megállapításával szemben a Tervtanácsba nem az alperes delegálta, hanem az országos főépítész nevezte ki őket. Ezt követően az alperes a 46/2010. (IX.10.) számú határozatával az időközben megváltoztatott számozású - 45/2010. (VII.30.) számú - határozatának 3. pontját visszavonta és felkérte azokat az építéssz kamarai tagokat, akik a tervtanácsok 2010. június 30-ai ülésén a tanács tagjaként a beruházással kapcsolatban igennel szavaztak, illetve a tervet opponáló építéssz kamarai tagot, hogy a továbbiakban ne vegyenek részt a tervtanácsi munkában. A Fővárosi Bíróság ítéletével a Budapest Főváros Kormányhivatalának a Bécsi utcai projekt elvi építési engedélyére vonatkozó jogerős határozatait hatályon kívül helyezte és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte, mert a közigazgatási szervek eljárása nem volt szabályszerű.

A felperesek keresetükben kérték megállapítani: az alperes elnöksége a 43/2010., illetve az átszámozás folytán a 45/2010. számú határozatának 3. pontjában azzal, hogy őket a tervtanácsi tisztségükből megalapozatlanul visszahívta, a Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdései alapján megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogukat. Kérték az alperes további jogsértéstől való eltiltását, elégtétel adására, valamint személyenként 5.000.000 forint káruk megtérítésére kötelezését. Kereseti álláspontjuk szerint a kifogásolt határozatban valótlanul állította az alperes

elnöksége, hogy a felpereseket a Tervtanácsba ő delegálta, ezért nem volt jogosultsága őket onnan visszahívni. A tisztségükből történő jogtalan visszahívás sértő is, mert annak látszatát kelti, mintha valamely felróható magatartás miatt alkalmaztak volna velük szemben szankciót. A valótlan és sértő közlés a szakmai véleménynyilvánításban kívánta őket korlátozni. A szakmai hírnévrontással okozati összefüggésben fontos szakmai-üzleti kapcsolataik szakadtak meg, amelyek a nem vagyoni kárpótlást megalapozzák.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a köztestület arra jogosult vezetése konkrét szakmai kérdésben nyilvánult meg és a véleményét fejtette ki, amely, mint azt a bíróság elvi építési engedélyt hatályon kívül helyező ítélete is igazolja, megalapozott volt. Döntését a szakmai közvéleményre figyelemmel hozta meg, amely a visszahívás tekintetében ugyan pontatlan volt, ez azonban a felperesek személyiségi jogait nem sértette. A határozatot nyilvánosságra nem hozta. Amikor pedig meggyőződött a felperesek delegálásának körülményeiről, a határozatot pontosította.

A jogerős ítélet indokolása szerint az alperes 43/2010. számú határozatának 3. pontja nem vitásan valótlan tényállításon alapult, mert nem az alperesi szervezet delegálta a felpereseket a Tervtanácsba, így módon a visszahívásukról sem foglalhatott állást. A kifogásolt határozatban az alperes annak a szakmai álláspontjának adott hangot, hogy a Tervtanács a jogszabályi előírások figyelmen kívül hagyásával, tévesen adott ajánlást az elvi építési engedély kiadására. Ezzel szoros összefüggésben kívánt rendkívüli nyomatékot adni az álláspontjának a felperesek visszahívásával. Az alperes elnökségének határozata a felperesek által is reprezentált tervtanácsai véleményt érintő véleménynyilvánítás, amely sértő tartalmat nem hordozott. A visszahívás szándékával az alperes nyomatékot kívánt adni saját „rosszalló” álláspontjának, az adott ingatlanfejlesztés koncepciótervével kapcsolatos véleményezést követő szakmai felhőborodásra. A szakmai ellenvélemény ilyen kinyilvánítási módja, még ha téves is, a felpereseket különös megaláztatásnak nem teszi ki. Valótlan tényállítás ugyanis csak az volt, hogy az alperes nem rendelkezhetett a felperesek visszahívásáról, az ennek alapjául szolgáló véleménykülönbség és az ebből eredő szakmai vita a személyiségi jogi per kereteit azonban meghaladja.

A jogerős ítélet ítélet álláspontja szerint az alperes elnökségének 46/2010. számú határozata a korábbi határozaton nem mutatott túl, csupán - már nem kifogásolható formában - az igen szavazatot adók általános értelemben vett tervtanácsai munkától való tartózkodására tartalmazott felhívást. Miután a kérdéses építészeti koncepció nemcsak budapesti, hanem országos jelentőségű volt és az érdeklődés

- köztudomásúan - az ország határain is túlmutatott, nem jogsértő az alperesnek az a magatartása, hogy a jelentős számú szakmai ellenvéleményt határozati formában fejtette ki és fogalmazta meg a testület elvárását. A két - nyilvánosság által is megismert - határozat tartalma alapján a felperesek személye „bizonyos szempontból kiemelést nyert, ez azonban a jóhírnévsértés miatt érvényesített igény elbírálásakor nem volt értékelhető". Az alperes állásfoglalása tartalmában és kifejezésében nem haladta meg a véleménynyilvánítási szabadság kereteit. A felperesek pedig, mint az építészszakma, illetve a szélesebb értelemben vett közélet résztvevői, a tevékenységükkel összefüggő, erőteljesebb kritikát tűrni kötelesek. Az alperes határozatainak volt ugyan negatív hatása a felperesekre nézve, ez azonban alapvetően a felperesek és az alperes közötti szakmai nézetkülönbségben ragadható meg, amely sértő jelleget nem hordoz. A felperesek visszahívhatóságára vonatkozó valótlan állítás sem hordoz önmagában olyan sértő tartalmat, amely a jóhírnév megsértésének megállapítását megalapozhatná. A sértő tartalom azon alapul, hogy a felek között jelentős véleménykülönbség alakult ki. A szakmai vita eldöntése azonban nem lehet a bíróság feladata. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a keresetet alaptalannak találta és azt, megváltoztatva az elsőfokú bíróság - jogsértést megállapító és az objektív és szubjektív jogkövetkezmények tekintetében a keresetnek részben helyt adó - ítéletét, elutasította.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és tartalma szerint az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása érdekében. Felülvizsgálati álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésen alapuló és az ítélkezési gyakorlattal is ellentétes döntése a személyiségi jogokat ért sérelem határait terjeszti ki és korlátozza a személyiségi jogában sértett fél igényérvényesítési jogát. Az alperes elnökségének - az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított - jóhírnevet sértő határozata az egyenlő bánásmód követelményét és a felperesek emberi méltóságát is sértette a Ptk. 76. §-a alapján. A határozat ugyanis a két tervtanács ülésén, a 14 igennel szavazó személy közül csupán a felpereseket nevesítette és azáltal, hogy szavazatuk szankciójaként őket visszahívta, kifejezésre juttatta, hogy a felperesek szakmai és morális szempontból alkalmatlanok a tervek minőségének a megítélésére. A kifogásolt határozatot módosító, 46/2010. számú határozat alapján is azzal kellett a felpereseknek szembesülniük, hogy az alperes a Tervtanács ülésén elfoglalt szakmai álláspontjuk miatt egyfajta szankcióként szólítja fel őket a továbbiakban a Tervtanács munkájában való részvételtől való távolmaradásra. Az alperes elnökségének eljárása azon túlmenően, hogy jogszabályba ütközik, valójában a szabad véleményalkotási szabadságukat korlátozta. A felperesek elvi élel hangsúlyozták, hogy a polgári jog keretein

belül jogvédelem illeti meg azt a személyt, akit saját belátása és szakmai meggyőződése szerint kifejtett egyéni véleménye miatt alaptalanul felelősségre vonnak és vele szemben a szakmai és magánéleti jóhírnevét is sértő szankciót alkalmaznak. Ellenkező esetben sérül a szabad véleménynyilvánítás joga.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, annak helyes indokaira utalással. Hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet nem a bizonyítékok felülmérlegelése, hanem eltérő jogértelmezés alapján változtatta meg az elsőfokú ítéletet, ezért a felülvizsgálati kérelemnek a Pp. 206. § (1) bekezdésére való hivatkozása alaptalan. Érdemben is vitatva a felülvizsgálati kérelemnek a jóhírnév sérelmére és az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére vonatkozó álláspontját, kiemelte, hogy a delegálásra vonatkozó valótlan tényállításon alapuló visszahívás nem hordoz olyan sértő tartalmat, amely a jóhírnév megsértésének megállapítását megalapozná. A felperesek kifogásolt tervtanácsi tevékenysége pedig nem csupán szakmai véleménynyilvánítás volt, hanem jogszabályban szabályozott döntésmechanizmus része, amelynek keretében hozott döntés nem felelt meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak. Ezért a későbbi esetleges jogsértések elkerülése végett kötelessége is volt a - felperesek által sérelmezett - határozatait meghozni és a felperesek tevékenységével kapcsolatos véleményét kinyilvánítani.

A felperesek felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alaptalan.

A felperesek kétségtelenül tévesen hivatkoztak a felülvizsgálati kérelmükben a másodfokú bíróságnak a bizonyítékok téves mérlegelésére, mert a perbeli jogvitában a személyhez fűződő jog megsértésének megítélése jogkérdésben való döntést igényelt. A felperesek ugyanakkor tartalmilag egyértelműen utaltak a Ptk. 78. és 76. §-ainak a megsértésére, így a Pp. 272. § (3) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem elutasításának nem volt helye.

A Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti - többek között - a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

E rendelkezések alapján a jó hírnév sérelmének megállapítását általában a valótlan tényállítás, való tény hamis színben való feltüntetése alapozza meg, míg az indokolatlanul durva, megalázó magatartás a személy emberi méltóságát, becsületét sérti.

A felperesek által kifogásolt és az alperes terhére rótt

cselekmények tartalmilag értelmezendők. Az alperes vitathatatlanul negatív véleményét fejtette ki a felpereseknek a Tervtanácsban az adott tervvel kapcsolatos döntésük miatt. Ez a vélemény nem vitásan elmarasztaló, amely azonban önmagában személyiségvédelmi igényt nem alapozhat meg.

Az kétségtelen, hogy az alperes a felpereseket a Tervtanácsban elfoglalt véleményükre alapítottan egyfajta szankcióval kívánta sújtani, amikor a felperesek delegálását, jóllehet arra nem volt joga, visszavonta. A véleményt nyilvánító felperesekkel szemben a társadalmi szervezet által eszközölt szankció adott esetben a véleménynyilvánítás szabadságát sértő, személyhez fűződő jogi védelmet megalapozó cselekményként értékelhető lenne. Végző soron a felperesek ezt kifogásolták és tulajdonképpen az elsőfokú bíróság is kizárólag amiatt állapított meg jogsértést az alperes terhére, hogy a felpereseket visszahívhatónak és visszahívandónak tartotta. Az alperes azonban nem vitásan a felpereseket sújtó ilyen szankció alkalmazására nem volt jogosult, így a 43/2010. számú határozatnak az a rendelkezése, amely szerint a felperesek delegálását visszavonja, nyilvánvalóan hatálytalan és hátrányos következményként a felperesek tervtanácsi tagságát nem érintette, a Tervtanácsban való véleménynyilvánítási jogukat nem is érinthette. Abban az esetben, ha olyan szerv vagy személy kíván egy harmadik személlyel szemben retorziós jellegű szankciót alkalmazni, amely arra nem jogosult, és amely ennek megfelelően hatálytalan, úgy a szankció alkalmazása nem eredményezheti a harmadik személy személyhez fűződő joga megsértését, különösen nem a véleménynyilvánítás szabadságának megsértését. Az ilyen szankció ugyanis alkalmatlan arra, hogy az érintett személyt a véleménynyilvánítás szabadságában korlátozza. A tartalmilag nyilvánvalóan téves és hatálytalan cselekmény legfeljebb a felperesek állásfoglalása miatt ilyen módon is kifejezésre juttatott elmarasztaló véleménynek minősíthető. Miután csak véleménynyilvánításnak értékelhető a felperesek delegálásának visszavonása, azt kellett vizsgálni - mert véleménynyilvánítás alapján kizárólag az ad alapot a Ptk. 76. §-a alapján a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására, ha az kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő vagy lealacsonyító -, hogy az ilyen módon kifejezésre juttatott vélemény a fenti kritériumnak megfelelően sértette-e a felperesek becsületét vagy emberi méltóságát. A Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdései alapján a jóhírnév sértése nyilvánvalóan nem állapítható meg, ugyanis a delegálás visszavonásával a felperesek személyére vonatkozóan az alperes semmilyen valótlan tényt nem állított, híresztelt, illetve való tényt hamis színben nem tüntetett fel. Önmagában pedig az, hogy az alperes téves álláspontja miatt jogosultnak tartotta magát arra, hogy a felperesek delegálását visszavonja, sértő jelleget nem hordoz.

Az alperes olyan súlyúnak tartotta a felpereseknek a perbeli építkezéssel kapcsolatos álláspontját, hogy elmarasztaló véleményét a vélt jogszerű delegálás visszavonásával is meg kívánta erősíteni, amellyel egyrészt a felperesek döntése miatti ellentétes véleményét, másrészt a felperesek elmarasztalását juttatta kifejezésre. Ez a cselekmény a nem vitásan közszereplő felperesek tekintetében kirívóan durvának, nyilvánvalóan lealacsonyítónak vagy indokolatlanul sértőnek nem tekinthető. Ezért az alperes véleményének e kifejezőmódja a személyiséget sértő tartalom hiányában nem alapoz meg személyiségvédelmet.

Mindezen indokokra tekintettel a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül utasította el a felperesek keresetét. Ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket az alperes ügyvédi képviselétével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperesek a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Budapest, 2013. május 15.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk.
előadó bíró, Dr. Baka András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő